

ТИПИ КОМПЛІМЕНТІВ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Тарасенко А. В., студ. гр. ПР-82

На часі лінгвісти все більше фокусують увагу на дослідженні та категоризації компліментів в англомовному дискурсі.

Комплімент – важлива складова мовленнєвого спілкування носіїв англійської мови (британців і американців), яка впливає на характер міжособистісних стосунків комунікантів, ступінь їх взаєморозуміння, а, відповідно, і на успішність комунікації в цілому. За допомогою компліменту, той, що говорить, аналізує різні цілі в комунікативній ситуації: встановлення контакту, створення сприятливої атмосфери протягом бесіди, вираження почуттів та інші. Така мовна форма може бути вжита в якості звертання до жінки, чоловіка, товариша по роботі, начальника та дитини. Від того, кому адресується комплімент, залежить його форма, зміст та характер.

Комплімент як мовленнєва дія є складною єдністю дій, спрямованих на якісно різні комунікативні цілі, що утворюють систему. Тобто сам комплімент має певну мету, тобто для чого він використовується, а отже він має іллокутивні аспекти. Також комплімент має наслідки вживання. А отже і перлокутивні якості. Враховуючи це все, комплімент є повноцінною соціальною дією і має власну класифікацію. Отже, здійснюючи мовленнєвий вчинок "комплімент", мовець виконує різні дії, які втілюються в одному висловлюванні.

Щоб класифікувати компліменти, потрібно знати критерії, згідно з якими можна визначити приналежність компліментарних висловлювань до певного класу. У компліменті саме суб'єкт (адресант) визначає стратегію спілкування, специфіка якої знаходить своє вираження в системі установок - міжособистісних і позаособистісних. При цьому міжособистісні установки можуть бути орієнтовані на самого себе, на адресата, на слухача і на третіх осіб.

Відповідно, в компліментній взаємодії можна виділити комплімент адресату, комплімент самому собі, комплімент тому, хто слухає (тобто присутній третій особі), комплімент третій особі, не присутній при комунікації, але яка впливає на характер мовного обміну, оскільки ця особа може входити в сферу інтересів мовця або адресата. Саме до цих засобів невербаліки найчастіше звертаються письменники.

Розглянемо ситуації, в яких правила етикету чи, інакше кажучи, правила нормативної ввічливості в англомовних культурах досить суворо передбачають вживання компліменту.

1. "Реакція на елемент новизни". "The evening of the party Estelle wore a dress I hadn't seen before: a simple frock with an embroidered jacket. She looked very well in it... "You look lovely", I said, kissing her"(Thurber).

2. "Вечірка". "Rose!" screamed Lily, "What a perfectly scrumptious dress! You always get it right! So simple, so absolutely you!"

"You look lovely" said Rose, "rather oriental. I adore those trousers" (Murdoch).

3. "Зустріч після довгої розлуки". Elizabeth came in carrying in her arms a baby girl. "Oh John!" she said. She settled the baby in the father's lap. "It's grand to see you. I'm awfully glad you could come"... "You've hardly changed at all," Elizabeth said, "but it has been a long time." "Eight years".

4. "Вираження вдячності". "I'll have it" said Tod, forking up the two pieces of chicken, "You've excelled yourself as usual, Jonty".

5. "Поздоровлення". "Congratulations, Roscoe", Philip Johannsen, president of Mid Continent Rubber said, "you've really moved this bank into the big league. More power to you, fella"...

Наведені типи етикетних компліментів співвідносяться зі стереотипними ситуаціями спілкування. Критерієм виділення різних типів інструментальних компліментів є типізовані варіанти зміни поведінки комунікативного партнера. Також цілком очевидними є різні види адресатів та адресантів компліментарних висловлювань, від чого й змінюються сама суть і побудова висловлювання.

Серед представників англійської комунікативної культури компліменти можуть прямо вказувати на чесноти людини (прямі компліменти) або опосередковано (непрямі компліменти). Для англійців велику роль відіграють внутрішні чинники, що проявляються в частому вживанні компліментів моральним якостям та інтелектуальним здібностям людини. Що стосується компліменту-антитези, то, спираючись на матеріал досліджуваних одиниць, можна припустити, що він не поширений в англійському мовному спілкуванні, що пояснюється етикетним характером компліменту в англійській комунікативній культурі, для якої комплімент-антитеза може здатися нечемним та зайво фамільярним.

Отже, поділ компліментів та їх реалізація залежать від того, на кого направлено висловлення, об'єкт компліменту, того, хто це висловлення реалізує та яким саме чином воно реалізується. Загалом позитивна оцінка мовця, його позитивна реакція на певний предмет чи особу, а також прагнення

мовця принести задоволення адресату і тим самим виявити своє прихильне ставлення до нього є тими факторами, що впливають на стосунки між тими, хто спілкується, а, отже, впливають і на результат спілкування в цілому.

Наук. кер. – Свирид А. М., *викладач СумДУ*